

Tatyana Braga

(Bulgaria, Institute for Bulgarian Language, Bulgarian Academy of Sciences)

Rarely attested male personal names in the anthroponymic system of the Bessarabian Bulgarians from the Bolhrad region in the 19th century

Abstract: The article examines male personal names of the Bessarabian Bulgarians in the nineteenth century, with a focus on rarely attested and specific anthroponyms. These names are of high indicative value, as they reflect processes of inclusion and disappearance within the naming system. A significant number of them do not appear in later historical sources, which makes them a valuable object of study in Bulgarian historical onomastics. Their predominantly native origin testifies to the stability of the Bulgarian linguistic and cultural tradition. By correlating anthroponymic data with historical and sociocultural context, the study reveals the mechanisms by which naming traditions are preserved and transmitted as carriers of familial and national memory within the Bessarabian Bulgarian diaspora.

Keywords: Bessarabian Bulgarians; male personal names; historical onomastics; cultural identity; diaspora

Татяна Брага

(Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, Българска академия на науките)

Рядко засвидетелствани мъжки лични имена в антропонимикона на бесарабските българи от Болградско през XIX век¹

Имената на хората (антропонимите) представляват елементи на антропонимната система, като неин основен представител са личните имена (преномените) (Чолева-Димитрова, Янев/Choleva-Dimitrova, Yanev 2015: 11). В настоящата статия вниманието е насочено към мъжките лични имена на бесарабските българи от Болградско, като анализът се основава на лично издирени архивни документи от XIX век, които се съхраняват в Националния архив на Република Молдова и в Държавните архиви в гр. Одеса и гр. Измаил (Украйна).

Бесарабските българи са потомци на българско население, произхождащо предимно от североизточните райони на днешна България. По време на руско-турските войни те масово напускат родните си места и се установяват в Бесарабия – територия, която по това време се намира в границите на Руската империя, а днес обхваща части от Украйна и Молдова. В новите земи българските преселници получават определен правен статут (Скалковский/Skalkovskiy 1848; Дякович/Dyakovich 1918: 78–85; Мещерюк/Meshteryuk 1965; Калчев/Kalchev 2009).

Преселническият процес протича от началото до средата на XIX век и включва няколко вълни на миграция. Началото на по-значителното българско присъствие в Бесарабия обаче се отнася още към края на XVIII и началото на XIX век. Този процес е подробно документиран и анализиран в утвърдени исторически и етнографски изследвания

---

¹ Публикацията е резултат от изпълнението на проекта „Бесарабски и банатски българи: Език, идентичност и културна памет извън националните граници“, финансиран от Фонд „Научни изследвания“, Млади учени и постдокторанти – 2025 г., съгласно договор КП-06-М 100/1.

(вж. напр. Грек, Червенков/Grek, Chervenkov 1993; Станчев/Stanchev 1989 и др.), както и в по-новите изследвания върху българските общности в Бесарабия (Георгиева/Georgieva 2003: 38–68; Георгиев/Georgiev 2022; Думиника/Duminika 2015 и др.).

Едни от първите места, заселени в началото на XIX век с компактни групи българи от Североизточна България, са колония Табак (1812 г.) – първият административен център на българските колонии в началото на XIX век, и колония Болград (1821 г.) – впоследствие този град става център на българската диаспора, който и днес се смята за столица на бесарабските българи. Въпросът за именуването на Табак и Болград е дискуссионен. Тъй като той не попада в обхвата на настоящото изследване, представяме кратък преглед на съществуващите научни публикации по въпроса (Пушков/Pushkov 1999: 41; Топалова/Topalova 2006: 433–442; Казанджиев/Kazandzhiev 2019: 33; Войникова/Voynikova 2008: 200–202; Брага/Braga 2023: 228–239).

За упражняване на административен контрол и уреждане на статута на новоодошлите преселници е учреден специален орган², в резултат на чиято дейност са създадени първите регистри на българските преселници през XIX в., т.нар. *Ревизские сказки*³ от 1818 г. Тези преброявания, както и последващите от 1835 г. и 1850 г., а също данните от Метрическите книги⁴ от селищата, дават информация за местата на заселване, демографската структура на семействата, както и за личноименния репертоар и фамилната система на преселниците. Те са обект на монографично изследване (Брага/Braga 2025), като в хода на анализа са използвани и справки с трудовете на автори, изследвали антропоницията на българските преселници от други населени места (Колесник/Kolesnik 2001; Грек/Grek 2006; Колот/Kolot 2017; Георгиева/Georgieva 2011: 85–93).

Наблюденията, базирани върху около 2000 мъжки лични имена, ни дадоха основание да направим следните изводи: преобладаващите лични имена са тясно свързани с християнския календар, като най-често срещани са: Иван (над 20%), Георги(й) (~12%) и Димитър (~12%), а сред водещите по употреба в челната петица са мъжките имена: Тодор (11%), Никола(й) (~10%) и Танас (малко под 9%) (Брага/Braga 2023: 271–294). Разпространението и почти еднаквата честота на имената Георги и Димитър в българския именник не е случайно. Това се обяснява с тяхната календарна значимост: Гергьовден (6 май) и Димитровден (26 октомври) са сред най-почитаните празници от българите и са свързани с два ключови периода в стопанския живот (Георгиева/Georgieva 2021: 96–97), като празникът Гергьовден в българската народопсихология се нарежда между най-значимите обредни чествания (Георгиева/Georgieva 2019: 74–82).

---

² „Попечительный комитет об иностранных поселенцах южного края России“ е създаден на 22.03.1818 г. В периода от май до ноември 1818 г., с участието на градски полицейски чиновници, доверени лица, в някои случаи свещеници, е извършено първото преброяване на българските преселници в колонията в Бесарабия.

³ *Ревизские сказки* – документи, отразяващи резултатите от преброяванията (ревизиите) на населението на Руската империя, подлежащо на данъчно облагане, проведени в началото на XVIII – втората половина на XIX в. с цел данъчно облагане. Ревизските сказки са представлявали списъци с имената на населението, в които са били посочени името, бащиното и фамилното име (ако има такова) на главата на семейството, неговата възраст, името и бащиното име на членовете на семейството с посочване на възрастта, родствената връзка с главата на семейството.

⁴ *Метрическите книги* са църковни регистри, в които свещениците водят хронологични записи за ражданията, бракосъчетанията (венчавките) и смъртните случаи сред енорияшите. Те представляват ценен извор за генеалогични изследвания, тъй като съдържат данни за трите имена на лицата, датите на събитията, социалния им статус и съсловната принадлежност, както и имената на кръстниците и свидетелите. След 1918 г. тези регистри са заменени от актовете книги на службите по гражданско състояние (ЗАГС). Метричните книги се съхраняват в държавните архиви (областни и районни) и съдържат важна информация за живота на предците.

Подобно влияние върху разпространението на мъжките имена оказват и другите големи народни празници – Никулден, Тодоровден и Атанасовден. Това обяснява широкото разпространение на имената Никола(й), Тодор и Танас в българския именник, отразявайки значението на тези празници за обществения и стопански живот на българите в онзи период (Брага/Braga 2024: 340–347). В по-късните архивни документи от средата на XIX в., за разлика от периода на началното заселване на бесарабските българи в началото на XIX в., се наблюдава тенденция към предпочитане на чуждата пред домашната форма на едни и същи имена, например Николай вместо Никола, Михайло вместо Михаил, Георгий вместо Георги, Димитрий или Дмитрий вместо Димитър. Забележително е, че и през XIX в. в историческите извори се запазват имена, произхождащи от народната традиция, като Стоян (~8%), Велико и Желяз (~2%), които отразяват предхристиянските вярвания на българите. Те са пожелателни и защитни имена, повечето с ясна и прозрачна семантика, в които се отразява стремежът на родителите да вложат своите надежди и пожелания за бъдещето на детето.

В следващите редове ще отделим внимание на особености при словообразуването на имената. Според наблюденията на Ст. Илчев, като цяло личните имена се изменят по форма и звуков състав много повече, отколкото другите думи в езика. Причините за това са различни – неправилен изговор на самите току-що проговорили деца, израз на гальовност, уподобяване по други имена, за разлика от други, близки или еднакви по форма имена, добавяне на нови окончания и т.н. (Илчев/Ichev 2012: 25–26).

Коментирайки особеностите при словообразуването на мъжките лични имена, необходимо е да обърнем внимание върху следното: в българската народна традиция се образуват множество производни съкратени или умалителни форми на личните имена, известни още с гръцкия термин хипокористики⁵. Това се отнася включително и за християнските имена, заети в българския език, които, попадайки под влиянието на народните традиции, често също претърпяват промени. Явлението се наблюдава и в други езици, и води до поява на говорни варианти на името (Колесник/Kolesnik 2001: 63, 65). За разлика обаче от източнославянския именник много от формите, които са деминутивни по своята същност, като Иванка, Кирчо, Кольо, в българския език се записват като официални имена.

Направеният анализ показва голяма вариативност на мъжките лични имена при бесарабските българи през XIX в. Така в историческите документи откриваме голямо количество на форми, различни имена, произхождащи от един корен и с една и съща семантика, каквито са Иван, Иванчо, Йоан, Ионе, Ион, Ионица. Ще посочим още няколко примера: Георгий, Георги, Горге, Гергий, Диордий, Йорги; Дмитрий, Димитрий, Димо, Дмитро, Мите, Митиш, Митю, Митьо, Митко. Представените преномени, които откриваме в списъците като отделни независими имена, са всъщност паралели и могат да се класифицират като речеви варианти на едно и също име, които улесняват неговото произношение.

Освен това в архивните списъци намира силно отражение разнообразие от форми на имена, образувани от една и съща основа и различаващи се само по окончанията, като Раде, Ради, Радо, Радьо, които в списъците са посочени като отделни антропонимни единици, точно както Стойо, Стойко, Стойчо; Петр, Петро, Петре, Пенчо, Пено, Пецо, които обаче могат да се класифицират като речеви варианти. Откриваме също имена, образувани с помощта на наставките *-ко*, *-чо*: Генчо, Иванчо, Команчо, Ленчо, Мигалчо, Неделко, Неделчо, Пенчо, Стойко, Стойчо и др., като хипокористичните форми с наставка *-чо* преобладават.

При мъжки имена с по-ниска честота на употреба (пет или по-малко употреби) също е налице голяма вариативност, ще дадем няколко примера: Александр, Сашо, Сандо; Волко,

⁵<http://scripta-bulgarica.eu/bg/terms/eliziya>

Волчо, Вълчо, Вълко, Волкан; Константин, Костя, Костанда; Мигал, Мигалакий, Мигалчо; Неделко, Неделчо, Недо; Русан, Руси, Русин; Яни, Янко, Янчо, Яний, Нако, Яню.

В редовете по-долу ще обърнем специално внимание на единично срещаните мъжки имена. Това са имената Бано, Белю, Бойчо, Велю, Вилчо, Винчо Витко, Герин, Грозди, Демян, Дойно, Драгин, Дяко, Еремей, Кале, Кало, Калчо, Кальо, Карагуц, Конда, Къртъ < Кръстьо > Къро, Кресте, Лазар, Лало, Ленчо, Любой, Малчо, Мыно, Нейко, Новак, Опре, Панчо, Паскал, Пего, Рушие, Сылю, Трофим, Трифон, Филип, Харалампий, Черни, Штерю. Тези рядко засвидетелствани имена имат показателна стойност, тъй като отразяват процеси на именуване, при които едни антропоними постепенно навлизат в именната система, а други излизат от употреба. Ще коментираме някои от тях: Бано зват. от Бан (XV в.), съкратено от Вър-бан, Ху-бан или от бано *'по-голям брат, батко'*; Белю – зват. от Бело по меки основи (XV в.) от бел/бял *'да бъде бял, хубав, здрав'* (XV в.) (Заимов/Zaimov 1988: 14, 16–17); Велю – зват. от Вело съкр. от Велико, Величко (XV в.); Винчо – ум. от Вино, от вино *'да бъде червен като вино, да весели хората, както виното ги весели'*; Витко – ум. от Вито (XV в.), съкр. от Вито-мир, Вито-слав (XIII в.) (Заимов/Zaimov 1988: 46–47, 50). Според речника на Й. Заимов името Грозди вероятно идва от Гроздо м., от Грозда ж., от Грозд – грозд *'плод на лоза, грозде'*; онимът Дяко е от Дя-но (скъсено от Ра-дян), Дя-ло (неумал. от Дялко) или Дя-до от дядо – *'да стане дядо, да доживее да има внуци, да бъде дълголетен'*; Ленчо е ум. от Лено, съкр. от Ми-лен (Заимов/Zaimov 1988: 70–71, 101, 147).

По-долу ще разгледаме още няколко рядко засвидетелствани мъжки имена в именника на бесарабските българи от XIX век. Според Ст. Илчев името Лало е резултат от присъщото на детския говор удвояване на първата сричка от името Лазар (Илчев/Иchev 2012: 97), а името Малчо е сред редица други имена от български корен, които имат близки, дори напълно еднакви по значение гръцки или латински съответствия, въпреки че в повечето случаи българските са възникнали самостоятелно и семантичната близост е случайна (Илчев/Иchev 2012: 17). Такива са например Малчо – Павел. В архивните списъци откриваме също други съответствия: Богдан – Теодосий, Господин – Кирил, Запрян – Стамат, Камен – Петър.

Мъжкото име Опре в речника на Й. Заимов е отбелязано като умалително от Опро (XVIII в.) от гл. опирам се, опра се *'противопоставям се, показвам се твърд, упорит'* (Заимов/Zaimov 1988: 174). Според Г. Вайганд, един от първите специалисти в областта на българската антропонимия, името Опро е смятано от българите за влашко, а в действителност то се среща при румънците по-често, отколкото при българите, но, естествено, е от български произход (Weigand 1921: 147). Л. Селимски в една обширна студия, коментирайки личните и фамилните имена от гнездото на Опро и Опра, не приема обяснението на Й. Заимов името да се тълкува паралелно на Запрян или Доста, давани на последното желано дете в многодетно семейство, за да престанат да се раждат. Авторът коментира, че името субституира рум. Opre (Селимски/Selimski 2020: 49). Първоизточник на бълг. Опро (всъщност Опря) е рум. Оргеа, давано на деца от двата пола, а то е образувано на румънска езикова почва, от глаг. а оргі *'спирам, задържам, прекъсвам, прекратявам'*, макар, че той да е зает от български език (Constantinescu 1963: 338–339).

Значителна част от мъжките лични имена, засвидетелствани само еднократно, не се срещат в по-късни писмени извори, което ги прави ценен обект на изследване, в рамките на българската историческа ономастика. Особеният интерес към тях се дължи и на факта, че произходът им е предимно домашен, отразяващ българската езикова и културна традиция. По-долу са представени още няколко подобни примера: с изпадането на началното ра- се образува името Дойно от Дойо + -но или съкр. от Радойно от Радой, от стб. радон < радъи *'радостният'* (Заимов/Zaimov 1988: 186; Илчев/Иchev 2012: 32).

Мъжкото име Любой идва от стб. *любви* < *любви* 'любимият' (XIV в.), Мъно от мън-ичък, стб. *мънин* (СтБР), също както Малчо и Мало; Новак от новак 'новороден' = 'да поднови рода' (XIV в.), онимът Черни от черни=черен, стб. сложно склонение (XII в.), а Штерю (рус.) Щерю от гр. 'твърд, як' (Займов/Zaimov 1988: 143, 161, 170, 244, 248).

Коментиранията в настоящата статия наблюдения представляват част от изследвания, които отразяват появата на българските преселници в с. Табак и гр. Болград от Южна Бесарабия през XIX в. Те се отнасят и до антропонимикона на бесарабските българи от същия период. Публикацията представлява първа част от по-широко изследване с потенциал за по-нататъшно развитие, планирано за реализиране в рамките на проекта „Бесарабски и банатски българи: език, идентичност и културна памет извън националните граници“, финансиран от Фонд „Научни изследвания“ (договор КП-06-М 100/1), в рамките на което се предвижда и опит за сравнителен анализ между антропонимията на бесарабските българи и именната система на банатските българи (Караджова/Karadzova 2016: 153–156; Караджова/Karadzova 2025: 209–226) от същия исторически период.

Подготвени са няколко приложения, които ще послужат като основа за втората част на изследването, посветена на антропонимикона на българските преселници в гр. Болград. Вече направените наблюдения, допълнени с данни от архивни документи от 1835 и 1850 г., съдържащи приблизително 8000 антропоними на българското население на гр. Болград, ще позволят да бъде направен опит за създаване на речник на българските бесарабски лични имена. Събраната информация ще послужи и като база за още изследвания, посветени на антропонимията на българската диаспора в Бесарабия и в други региони на днешна Украйна и Молдова. Изследването на българския антропонимикон в диахронен аспект е от съществено значение, тъй като представлява не само част от българската история и езиково наследство, но е и елемент от славянската и по-широката европейска културна традиция.

ЛИТЕРАТУРА

- Брага 2025: Брага, Т. Имената на българите в Болградско (Южна Бесарабия) Част I. Идентичността на бесарабските българи между езика, историята и миграцията. Монография. София: Издателство на БАН (Braga 2025: *Braga, T. Imenata na balgarite v Bolgradsko (Yuzhna Besarabia) Chast I. Identichnostta na besarabskite balgari mezhdu ezika, istoriyata i migratsiyata. Monografiya. Sofia: Izdatelstvo na BAN*).
- Брага 2023: Брага, Т. Из историята и антропонимията на едно българско село в Южна Бесарабия. – В: Доклади от Международната годишна конференция на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин. София: Издателство на БАН, 228–239 (Braga 2023: *Braga, T. Iz istoriyata i antroponimiyata na edno balgarsko selo v Yuzhna Besarabiya. – In: Dokladi ot Mezhdunarodnata godishna konferentsiya na Instituta za balgarski ezik „Prof. Lyubomir Andreychin. Sofia: Izdatelstvo na BAN, 228–239*).
- Брага 2023: Брага, Т. Личните и фамилните имена на бесарабските българи от XIX в. в социолингвистичен и културно-исторически контекст. – В: Сборник докторантски и постдокторантски четения, 4, София: Академично издателство „За буквите–О писменехъ“, 271–294 (Braga 2023: *Braga, T. Lichnite i familnite imena na besarabskite balgari ot XIX V. v sotsiolingvistichen i kulturno-istoricheski kontekst. – In: Sbornik doktorantski i postdoktorantski cheteniya, 4, Sofia: Akademichno izdatelstvo „Za bukвите–O pismeneha“, 271–294*).

- Брага 2024: *Брага Т.* Езиковата картина на света в българската антропонимна система през XIX в. – В: Проблеми на социолингвистиката. Материали от Петнадесетата международна конференция по социолингвистика, посветена на акад. Михаил Виденов, София, 340–347 (Braga 2024: *Braga T.* Ezikovata kartina na sveta v balgarskata antroponimna sistema prez XIX v. – In: Problemi na sotsiolingvistikata. Materiali ot Petnadesetata mezhdunarodna konferentsiya po sotsiolingvistika, posvetena na akad. Mihail Videnov, Sofia, 340–347).
- Войникова 2008: *Войникова, А.* Селища с българско население в югозападния Буджак. Ономастика. Топонимия, Групонимия. Приложна ономастика, Т. 16. Велико Търново (Voynikova 2008: *Voynikova, A.* Selishta s balgarsko naselenie v yugozapadniya Budzhak. Onomastika. Toponimiya, Gruponimiya. Prilozhna onomastika, T. 16. Veliko Tarnovo).
- Георгиев 2022: *Георгиев, Г.* Традиции, памет, идентичност на българите в Украйна и Молдова. София: Издателство на БАН (Georgiev 2022: *Georgiev, G.* Traditsii, pamet, identichnost na balgarite v Ukrayna i Moldova. Sofia: Izdatelstvo na BAN).
- Георгиева 2003: *Георгиева, Св.* Към въпроса за произхода на населението в българското село Зоря (Камчик) в украинска Бесарабия. – В: Език и култура на българи и гагаузи в Бесарабия: състояние и изследване. Тараклия, 38–68 (Georgieva 2003: *Georgieva, Sv.* Kam vaprosa za proizhoda na naselenieto v balgarskoto selo Zorya (Kamchik) v ukrainska Besarabia. – In: Ezik i kultura na balgari i gagauzi v Besarabia: sastoyanie i izsledvane. Taraklia, 38–68).
- Георгиева 2011: *Георгиева, Св.* Фамилната именна система на българите от село Заря (Камчик) в светлината на езиковата археология. – В: Словянский збірник. Збірник наукових праць, Вип. 14–16, 85–93 (Georgieva 2011: *Georgieva, Sv.* Familnata imenna sistema na balgarite ot selo Zarya (Kamchik) v svetlinata na ezikovata arheologiya. – In: Slovyanskiy zbirnik. Zbirnik naukovih pratsy, Vip. 14–16, 85–93).
- Георгиева 2021: *Георгиева, Св.* (Не)познатият език: есенните празници при българите от Южна Украйна. – В: Доклади от Международна годишна конференция на Института за български език, Т. 2. София, 96–97 (Georgieva 2021: *Georgieva, Sv.* (Ne)poznatiyat ezik: esennite praznitsi pri balgarite ot Yuzhna Ukrayna. – In: Dokladi ot Mezhdunarodna godishna konferentsiya na Instituta za balgarski ezik, T. 2. Sofia, 96–97).
- Георгиева 2019: *Георгиева, Св.* (Юе)познатият език: Гергьовден при бесарабските българи. – Проглас, кн. 1 (2019), 74–82 (Georgieva 2019: *Georgieva, Sv.* (Ne)poznatiyat ezik: Gergyovden pri besarabskite balgari. – Proglas, kn. 1 (2019), 74–82).
- Грек 2006: *Грек, Ив.* Гюлмян-Дюльмен-Яровое: Очерки истории болгарского села в Бесарабии. Кишинев (Grek 2006: *Grek, Iv.* Gyulmyan-Dyulyumen-Yarovoe: Ocherki istorii bolgarskogo sela v Besarabii. Kishinev).
- Грек, Червенков 1993: *Грек, Ив., Н. Червенков.* Българите в Украйна и Молдова. Минало и настояще. София (Grek, Chervenkov 1993: *Grek, Iv., N. Chervenkov.* Balgarite v Ukrayna i Moldova. Minalo i nastoyashte. Sofia).
- Думиника 2015: *Думиника, Ив.* Българските преселници в Бесарабия в края на XVIII–първата половина на XIX в. в историографията. Кишинев: SŞB (Duminika 2015: *Duminika, Iv.* Balgarskite preselnitsi v Besarabia v kraia na XVIII–parvata polovina na XIX v. v istoriografiyata. Kishinev: SŞB).
- Дякович 1918: *Дякович, В.* Българска Бесарабия. – В: Историко-етнографски очерк със спомени за генерала Иван Колев от съучениците му по гимназия съотечественици: Вл. Дякович, Д. И. Николаев, П. Бачурски и д-р К. Бачурски. София, 78–85 (Dyakovich 1918: *Dyakovich, V.* Balgarska Besarabia. – In: Istoriko-etnografski ocherk

- sas spomeni za generala Ivan Kolev ot sauchenitsite mu po gimnaziya saotechestvenitsi: VI. Dyakovich, D. I. Nikolaev, P. Bachurski i d-r K. Bachurski. Sofia, 78–85).
- Заимов 1988: *Заимов, Й.* Български именник. София (Zaimov 1988: *Zaimov, Y.* Balgarski imennik. Sofia).
- Илчев 2012: *Илчев, Ст.* Речник на личните и фамилните имена у българите. София (Ilchev 2012: *Ilchev, St.* Rechnik na lichnite i familnite imena u balgarite. Sofia).
- Калчев 2009: *Калчев, К.* Българската етническа общност в Бесарабия XIX–XX в. Велико Търново (Kalchev 2009: *Kalchev, K.* Balgarskata etnicheska obshtnost v Besarabia XIX–XX v. Veliko Tarnovo).
- Казанджиев 2019: *Казанджиев, Г.* Табаки в своята история. Добрич (Kazandzhiev 2019: *Kazandzhiev, G.* Tabaki v svoyata istoriya. Dobrich).
- Караджова 2016: *Караджова, Св.* Да си у дома в три държави. – В: Българите в чужбина. Толкова близо, толкова далече. Съставител: Йовева-Димитрова, Снежана. София: Издателство Род, 153–156 (Karadzheva 2016: *Karadzheva, Sv.* Da si u doma v tri darzhavi. – In: *Balgarite v chuzhbina. Tolкова blizo, tolкова daleche. Sastavitel: Yoveva-Dimitrova, Snezhana. Sofia: Izdatelstvo Rod, 153–156).*
- Караджова 2025: *Караджова, Св.* Genius Loci – преплитане на идентичности. – В: Многоликата наука, сборник с доклади от Шестите докторантски и постдокторантски четения в Унибит, София: Академично издателство „За буквите“, 209–226 (Karadzheva 2025: *Karadzheva, Sv.* Genius Loci – preplitane na identichnosti. – In: *Mnogolikata nauka, sbornik s dokladi ot Shestite doktorantski i postdoktorantski cheteniya v UNIBIT, Sofia: Akademichno izdatelstvo “Za bukвите”, 209–226).*
- Ковачев 1987: *Ковачев, Н.* Честотно-тълковен речник на личните имена у българите. София (Kovachev 1987: *Kovachev, N.* Chestotno-talkoven rechnik na lichnite imena u balgarite. Sofia).
- Колесник 2001: *Колесник, В. А.* Евгеновка (Арса). Ономастика. Говор. Словарь. Одесса (Kolesnik 2001: *Kolesnik, V. A.* Evgenovka (Arsa). Onomastika. Govor. Slovary. Odessa).
- Колот 2017: *Колот, О.* Антропоними на селището Терновка (Николаев, Украйна) в диахронен аспект. – Е-списание Продължаващо образование (Kolot 2017: *Kolot, O.* Antroponimi na selishteto Ternovka (Nikolaev, Ukraina) v diahronen aspekt. – E-spisanie Prodolzhashto obrazovanie).
- Мещерюк 1965: *Мещерюк, И. И.* Переселение болгар в Южную Бессарабию 1828–1834. Кишинев (Meshteryuk 1965: *Meshteryuk, I. I.* Pereselenie bolgar v Yuzhnuyu Bessarabiyu 1828–1834. Kishinev).
- Пушков 1999: *Пушков, И.* За името Болград. – Българска Бесарабия, кн. 1, 40–49 (Pushkov 1999: *Pushkov, I.* Za imeto Bolgrad. – Balgarska Besarabia, kn. 1, 40–49).
- Селимски 2020: *Селимски, Л.* Лични и фамилни имена от гнездото на Опра и Опро. Към въпроса за методиката на антропонимичните изследвания. – В: Състояние и проблеми на българската ономастика, 1, 45–66 (Selimski 2020: *Selimski, L.* Lichni i familni imena ot gnezdoto na Opra i Opro. Kam vaprosa za metodikata na antroponimichnite izsledvaniya. – In: *Sastoyanie i problemi na balgarskata onomastika, 1, 45–66).*
- Скальковский 1848: *Скальковский, А. А.* Болгарские колонии в Бессарабии и Новороссийском крае. Одесса: Нейман и Ко (Skalykovskiy 1848: *Skalykovskiy, A. A.* Bolgarskie kolonii v Besarabii i Novorossiyskom krae. Odessa: Neyman i Ko).
- Станчев 1989: *Станчев, М.* Из историята на българските преселници в Русия. София (Stanchev 1989: *Stanchev, M.* Iz istoriyata na balgarskite preselnitsi v Rusia. Sofia).

- Топалова 2006: *Топалова, С. И.* Болград – История, народни традиции и култура. – Българите в Северното Причерноморие. Т. 9, 433–442 (Topalova 2006: *Topalova, S. I.* Bolgrad – Istoriya, narodni traditsii i kultura. – Balgarite v Severnoto Prichernomorie. Т. 9, 433–442).
- Чолева-Димитрова, Янев 2015: *Чолева-Димитрова, А., Б. Янев.* Съвременната българска антропонимна система (Мода на личните имена). Част 1. София (Choleva-Dimitrova, Yanev 2015: *Choleva-Dimitrova, A., B. Yanev.* Savremennata balgarska antroponimna sistema (Moda na lichnite imena). Chast 1. Sofia).
- Constantinescu 1963: *Constantinescu, N. A.* Dicționar onomastic romînesc. Editura Academiei RPR, Bucureşti, 338–339.
- Weigand 1921: *Weigand, G.* Die bulgarischen Rufnamen, ihre Herkunft, Kürzungen und Neubildungen. – Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache zu Leipzig, XXXVI–XXIX, Leipzig.